

AVSTRIJSKO FILMSKO OGLEDALO

ANJA NAGLIČ

Med 1. in 6. aprilom se je v Gradcu odvila enajsta izdaja festivala avstrijskega filma Diagonala. Z zamenjavo vodstva pred tremi leti je število filmov in spremljevalnih dogodkov začelo občutno naraščati, v smislu kakovosti pa je festival naredil opazen korak nazaj. Letos je bilo na 157 projekcijah prikazanih več kot 300 filmov, ogledalo pa si jih je okoli 26.000 obiskovalcev.

V glavnem programu, ki je ponudil pregled filmov avstrijske (ko)produkcije z letnico 2006/2007 in 2008, se je zvrstilo 22 igranih in 24 dokumentarnih celovečercov ter 84 kratkometražnih igranih, dokumentarnih, animiranih in eksperimentalnih filmov. Spremljevalni program so sestavljale retrospektive Gerberta Rappaporta, Michaela Pilza, Dietmarja Brehma, Sabine Derflinger, Jörga Kalta, Jasmile Žbanič, izbor filmov s Sarajevskega filmskega festivala, s festivala kratkih filmov v Winterthuru, mariborske DokMe, dunajskega festivala neodvisnih kratkih filmov – in še marsikaj.

Kot je znano, je sodobna avstrijska kinematografija močna predvsem na področju dokumentarnih in eksperimentalnih filmov, dobrih igranih filmov pa ponuja bistveno manj; z mednarodno prepoznavnim opusom igranih celovečercov se med sodobnimi avstrijskimi režiserji in režiserkami pravzaprav lahko pohvalita samo Michael Haneke (ki zadnjih deset let sicer bolj pripada francoski kot avstrijski kinematografiji) in Ulrich Seidl. Toliko

bolj je zato navdušujoče, da je bil eden najboljših filmov letošnje Diagonale prav dobitnik glavne nagrade v kategoriji igranih celovečercov – *Revanche* (Povračilo, o. p.). Režiral ga je Götz Spielmann, leta 1961 v Welsu rojeni filmski in gledališki režiser, scenarist, igralec in producent, ki je filme začel snemati že v najstniških letih. Na 16. Liffu smo videli njegov predzadnji celovečerec, *Antares* (2004), letos pa bi bilo v Ljubljano vsekakor vredno povabiti *Revanche*. Gre za inteligentno narejen triler z elementi psihološke drame, ki obdeluje temo krivde, maščevanja, usode in odpuščanja. Umor, do katerega pride zaradi nespretno namerjene pištole, usodno poveže dva skrajno različna para – prostitutko in pomočnika šefa dunajskega bordela ter trgovko in policista iz podeželskega mesteca. Poleg zanimive in elegantno zgrajene zgodbe, polne suspenza, film navdušuje zlasti s kompleksno zasnovanimi in odlično upodobljenimi liki.

V sekciji dokumentarnih filmov je glavno nagrado prejel *Halbes Leben* (Pol življenja, op. p.) leta 1974 v Salzburgu rojenega Marka Doringerja. Režiser se v njem na ironičen način loti problema krize sodobnih trideset(-in-nekaj-več-)letnikov, ki jo – ko je na svojem telesu začel opazovati prve znake staranja in se zavedel, da pri tridesetih, tako rekoč na polovici življenja, ni dosegel še ničesar pomembnega – pozna tudi sam. Doringer se v filmu sprašuje, ali gre pri omenjeni krizi

Revanche

zgolj za namišljen problem razvajenih Zahodnoevropejcev, ki za razliko od prejšnjih generacij (še) nikoli niso izkusili lakote in vojne in ki uživajo luksuz podaljšanega otroštva, ali pa imajo strahovi in skrbi te generacije, razpete med tradicionalno željo po varnosti in zahtevo sodobnega sveta po skrajni fleksibilnosti, vendarle neko večjo težo. Prek pogovorov z vrstniki na eni strani in pripadniki generacije staršev na drugi režiser na novo odkriva smisel svojega življenja.

Kot vsako leto se je na Diagonali skozi filme razkrivala tudi široka paleta patologije avstrijske družbe, s katero se ravno v zadnjem času množično ukvarjamo tudi zunaj meja Avstrije; največ pozornosti je bilo v tem okviru – že tradicionalno – posvečene »neporavnanim računom« z nacizmom

in problematiki priseljencev. Glede na hitro odzivanje mnogih avstrijskih režiserjev in režiserk na pereče družbeno dogajanje pa verjetno lahko v naslednjih letih pričakujemo tudi filmsko obdelavo problematike, na katero je nedavno opozoril incestuozni škandal v spodnjeavstrijskem Amstettnu.

Za prav poseben dogodek je letos poskrbela intendantka festivala, ki se je na zaključni tiskovni konferenci z več dramatičnimi izpadi in skoraj dve uri trajajočo predstavitev svoje biografije po triletnem mandatu poslovila od vodstvenega položaja. Upamo, da se z novo intendantko, ki je taktirko prevzela do leta 2011, festivalu spet obetata bolj premišljena in usmerjena programska zasnova ter večja profesionalna samokritičnost ...